

Tisková zpráva

Veřejnost k zavedení opatření k ochraně zdraví při další případné pandemii - Naše společnost - speciál - červen 2020

- ⊙ Nejvíce dotázaných (86 %) by v případě vzniku další pandemie podobné té koronavirové souhlasilo s tím, aby na veřejných místech, jako jsou nemocnice či úřady, docházelo k měření teploty.
- ⊙ Více než čtyři pětiny dotázaných by také souhlasily s omezením způsobu pohybu na veřejnosti (82 %) a s povinným nošením roušek na veřejnosti (81 %).
- ⊙ Naopak nejméně dotázaných (18 %) by souhlasilo se zveřejňováním jmen nakažených (79 % by nesouhlasilo).
- ⊙ Souhlas, resp. nesouhlas se zavedením určitých opatření souvisí zejména s pohlavím, věkem, vzděláním, pozicí zaměstnání či zájmem o vývoj situace okolo šíření koronaviru.
- ⊙ Pro dotázané je v jejich životě nejdůležitější bezpečí (průměrná hodnota 9,36 na škále od 0 do 10), poté svoboda (9,25) a soukromí (9,21).

Zpracovala:

Radka Hanzlová

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 587; e-mail: radka.hanzlova@soc.cas.cz

Centrum pro výzkum veřejného mínění se ve svém speciálním výzkumu zaměřilo na koronavirovou krizi a zkušenosti občanů s ní. Speciální výzkum byl proveden v rámci projektu Naše společnost, za otázky a design šetření zodpovídá CVVM, data sbírala společnost Median. Všech respondentů jsme se v něm zeptali na míru souhlasu či nesouhlasu se zavedením určitých opatření k ochraně zdraví v případě, že by opět přišla pandemie podobná té koronavirové.¹

Z grafu 1 můžeme vidět, že v případě vzniku další pandemie podobné té koronavirové by s většinou uvedených opatření souhlasila nadpoloviční většina dotázaných. Nejvíce dotázaných (86 %) souhlasilo s tím, aby na veřejných místech, jako jsou nemocnice či úřady, docházelo k měření teploty, přičemž více než polovina (51 %) „rozhodně souhlasí“ a více než třetina (35 %) „spíše souhlasí“. Více než čtyři pětiny dotázaných by také souhlasily s omezením způsobu pohybu na veřejnosti (82 %, z toho 39 % „rozhodně souhlasí“ a 43 % „spíše souhlasí“) a s povinným nošením roušek na veřejnosti (81 %, z toho 50 % „rozhodně souhlasí“ a 18 % „spíše souhlasí“). Se zavedením těchto opatření by naopak nesouhlasila méně než pětina dotázaných.

Přibližně tři čtvrtiny dotázaných vyjádřily v případě příchodu další pandemie souhlas s využíváním dat z mobilního telefonu a platební karty o pohybu nakaženého v posledních dnech s jeho souhlasem (76 % souhlasí, 20 % nesouhlasí) a s uzavřením hranic (75 % souhlasí, 23 % nesouhlasí).

Omezení vycházení z domova jen na nutné případy a využití dat z mobilního telefonu a platební karty o pohybu nakaženého a k určení všech lidí, se kterými se setkal v posledních dnech, by podpořily více než tři pětiny dotázaných (64 %, resp. 63 %) a přibližně třetina by se zavedením těchto dvou opatření nesouhlasila.

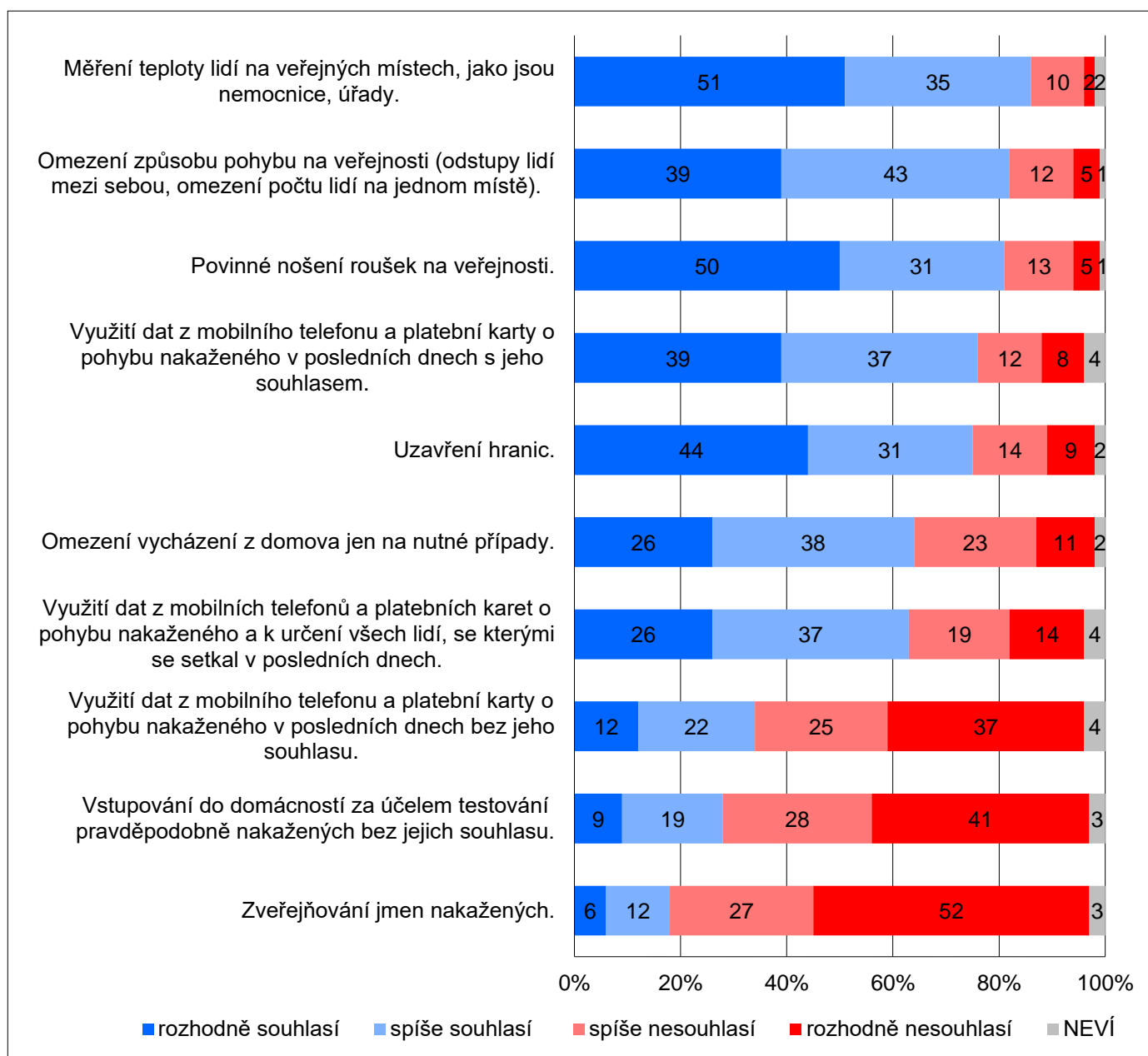
O málo více než třetina (34 %) dotázaných vyjádřila souhlasný postoj i s využitím dat z mobilního telefonu a platební karty o pohybu nakaženého v posledních dnech bez jeho souhlasu, naopak více než tři pětiny (62 %) s tímto

¹ Znění otázky: Představte si, že by opět přišla pandemie podobná té koronavirové. Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s používáním následujících opatření k ochraně zdraví při takové pandemii? a) Vstupování do domácností za účelem testování pravděpodobně nakažených bez jejich souhlasu., b) Povinné nošení roušek na veřejnosti., c) Omezení vycházení z doma jen na nutné případy., d) Uzavření hranic., e) Využití dat z mobilního telefonu a platební karty o pohybu nakaženého v posledních dnech s jeho souhlasem., f) Využití dat z mobilního telefonu a platební karty o pohybu nakaženého v posledních dnech bez jeho souhlasu., g) Využití dat z mobilních telefonů a platebních karet o pohybu nakaženého a k určení všech lidí, se kterými se setkal v posledních dnech., h) Měření teploty lidí na veřejných místech, jako jsou nemocnice, úřady., i) Zveřejňování jmen nakažených., j) Omezení způsobu pohybu na veřejnosti (odstupy lidí mezi sebou, omezení počtu lidí na jednom místě).⁴ Možnosti odpovědí: rozhodně souhlasím, spíše souhlasím, spíše nesouhlasím, rozhodně nesouhlasím.

opatření nesouhlasí. Přibližně každý třetí z deseti dotázaných (28 %) souhlasí s tím, aby se vstupovalo do domácností za účelem testování pravděpodobně nakažených bez jejich souhlasu (nesouhlasí 69 %).

Nejméně dotázaných, méně než pětina (18 %), by v případě vzniku další pandemie souhlasilo se zveřejňováním jmen nakažených, naopak téměř čtyři pětiny (79 %) by se zavedením tohoto opatření nesouhlasilo.

Graf 1: (Ne)souhlas s používáním opatření k ochraně zdraví při pandemii (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost – speciál 2020, 4. – 17. 6. 2020, 1011 respondentů starších 18 let, kombinace metod CAWI a CATI.

Detailnější analýza z pohledu sociodemografických a dalších charakteristik ukázala, že se zavedením všech výše uvedených opatření (vyjma zveřejňování jmen nakažených) by častěji souhlasili ti, co se zajímají o vývoj situace okolo šíření koronaviru. Co se týká pohlaví, ženy častěji než muži souhlasí s omezením vycházení z domova jen na nutné případy a s uzavřením hranic, zatímco muži více souhlasí s využitím dat z mobilního telefonu a platební karty o pohybu nakaženého v posledních dnech bez i s jeho souhlasem a k určení všech lidí, se kterými se v posledních dnech setkal. Z hlediska vzdělání lidé se základním vzděláním častěji souhlasí se vstupem do domácností za účelem

testování pravděpodobně nakažených bez jejich souhlasu, s uzavřením hranic a se zveřejňováním jmen nakažených, se kterými častěji souhlasí i lidé se středoškolským vzděláním bez maturity či vyučení.

Statisticky významné rozdíly byly zjištěny i z hlediska věku. Konkrétně lidé starší 65 let častěji souhlasí se vstupem do domácností za účelem testování pravděpodobně nakažených bez jejich souhlasu, s omezením vycházení z domova a s využitím dat z mobilního telefonu a platební karty o pohybu nakaženého v posledních dnech bez jeho souhlasu. Lidé starší 55 let dále častěji souhlasí s využitím dat z mobilního telefonu a platební karty o pohybu nakaženého a k určení všech lidí, se kterými se v posledních dnech setkal, s uzavřením hranic a s povinným nošením roušek, se kterým rovněž častěji souhlasí i lidé ve věku 25 až 34 let. Lidé v nejmladší věkové kategorii (18 až 24 let) pak častěji vyjadřovali souhlas s využitím dat z mobilního telefonu a platební karty o pohybu nakaženého v posledních dnech s jeho souhlasem.

Souhlas, resp. nesouhlas se zavedením určitých opatření při další možné pandemii souvisí i s pozicí v zaměstnání, kdy s většinou opatření souhlasí více studenti, důchodci a případně dělníci a manuálně pracující. Další souvislost byla zjištěna i se zdravotním stavem, kdy dotázaní, kteří svůj zdravotní stav hodnotí jako špatný, případně tak napůl častěji souhlasí s většinou opatření, vyjma využití dat z mobilního telefonu a platební karty a s měřením teploty na veřejných místech.

V rámci výzkumu jsme dotázaným položili také otázku, nakolik důležité, či nedůležité, je v jejich životě soukromí, svoboda a bezpečí.²

Výsledky ukázaly, že všechny tři věci – soukromí, svoboda, bezpečí – jsou pro dotázané velmi důležité, neboť u všech položek nejvyšší hodnotu 10 – „zcela důležité“ uvedly více než tři pětiny dotázaných (68 % bezpečí, 65 % svoboda, 61 % soukromí). Dle průměrné hodnoty je pro dotázané nejdůležitější bezpečí (9,36), poté svoboda (9,25) a soukromí (9,21).

Pokud se podíváme na souvislost důležitosti soukromí, svobody a bezpečí v životě lidí a jejich souhlasem či nesouhlasem se zavedením výše uvedených opatření k ochraně zdraví při další možné pandemii, dostáváme následující zjištění. Se vstupem do domácností za účelem testování pravděpodobně nakažených bez jejich souhlasu a se zveřejňováním jmen nakažených nesouhlasí častěji lidé, pro které je více důležité soukromí a svoboda. Lidé, pro které je důležitější svoboda, pak častěji vyjadřovali nesouhlas i s využíváním dat z mobilních telefonů a platebních karet o pohybu nakaženého v posledních dnech bez jeho souhlasu. V případě omezení vycházení a uzavření hranic vyjádřili častěji souhlasné stanovisko ti, pro které jsou více důležité svoboda, soukromí i bezpečí. S většinou zbývajících opatření naopak častěji souhlasí dotázaní, pro které jsou důležitější bezpečí a soukromí.

² Znění otázky: Nakolik jsou ve Vašem životě důležité nebo nedůležité následující věci? Vaše odpovědi označte na stupnici od 0 do 10, kde 0 – znamená, že je to pro Vás zcela nedůležité a 10 – znamená, že je to pro Vás zcela důležité. a) svoboda, b) soukromí, c) bezpečí.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	<i>Naše společnost – speciál 2020</i>
Realizátor:	<i>Median, s.r.o.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
Termín terénního šetření:	<i>4. – 17. 6. 2020</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání, ekonomické postavení, frekvence užívání internetu</i>
Vážení dat:	<i>pohlaví, věk, vzdělání, kraj velikost místa bydliště, ekonomické postavení a užívání internetu, věk x vzdělání, pohlaví x kraj, věk x kraj, vzdělání x kraj, velikost místa bydliště x kraj</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1011</i>
Metoda sběru dat:	<i>Kombinace dotazování CAWI a CATI</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>KK.21, KK.22</i>
Kód zprávy:	<i>OV200707</i>
Zveřejněno dne:	<i>7. července 2020</i>
Zpracovala:	<i>Radka Hanzlová</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (zde je to obyvatelstvo České republiky starší 18 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce a u tohoto speciálního výzkumu také na ekonomické postavení a frekvenci užívání internetu. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velikých obcí atd.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 18 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. |